AKBABA

— İmdaaaat!.. Zorla mektep yaptırıyorlar!

— Bu kara ağızlı da kim?.. Cehalet mi?..

— Hayır, muhalefet!

76

Ali Kemalden Mektup

—Falih Rıfkı Atay'a—

Mirim,

Bugün dünyanızdan gelen bir yolcudan haber aldığıma göre, Babıâli caddesinde yeni yeni finolar artık çomarlaşan eski finolara salmağa ve bizim Mihran'ın matbaasında yine kazanlar kaynamağa, kızanlar oynamağa başlamış!

Subhane men tahayyere fi sun-ihil ukul!

Demek, bunca tecrübelerden, misallerden sonra, insan oğlu yine aynı zırzop, yine aynı zırtapoz ve yine:

Âlem yine ol âlem,
Devran yine ol devran!

Türkçesi: Eski hamam eski tas.. Değişen sade tellâklar!..

Ancak mirim, fanîler diyarından bakîler diyarına çend yıldanberu gelmekte olan vatandaşlardan öğrendiğimize göre, artık Osmanlı İmparatorluğu Türkiye Cumhuriyeti imiş. Şu bir zamanlar — Hüseyin Cahid'in pek iyi bildiği— Paris mektuplarımda anlata anlata bitiremediğim Fransa Cumhuriyeti gibi bir cumhuriyet!

Ve yine istihbaratımıza nazaran, Meşrutiyetin harabeye çevirdiği vatanı Cumhuriyet mamureye tahvil eylemiş: Fabrika bacaları minareleri geçmektedir diyorlar. Elbet:

Cihan cihan-ı terakki, zaman zaman-ı ulûm,
Olur mu çehl-ile kaim beka-yı cem'iyyât!

Fakat mirim, insaf ile itiraf eylemek gerektir ki, bendeniz Peyam-ı Sabah da Mücahidat-ı kalemiyede bulunurken, Talât ve Enver zırtapozlarının himmet-i cahilânesile vatan bir öyle hale dönmüştü ki, Namık Kemal merhum gibi bir vaveylâ koparıp:

Sen misin, sen misin garîb vatan!

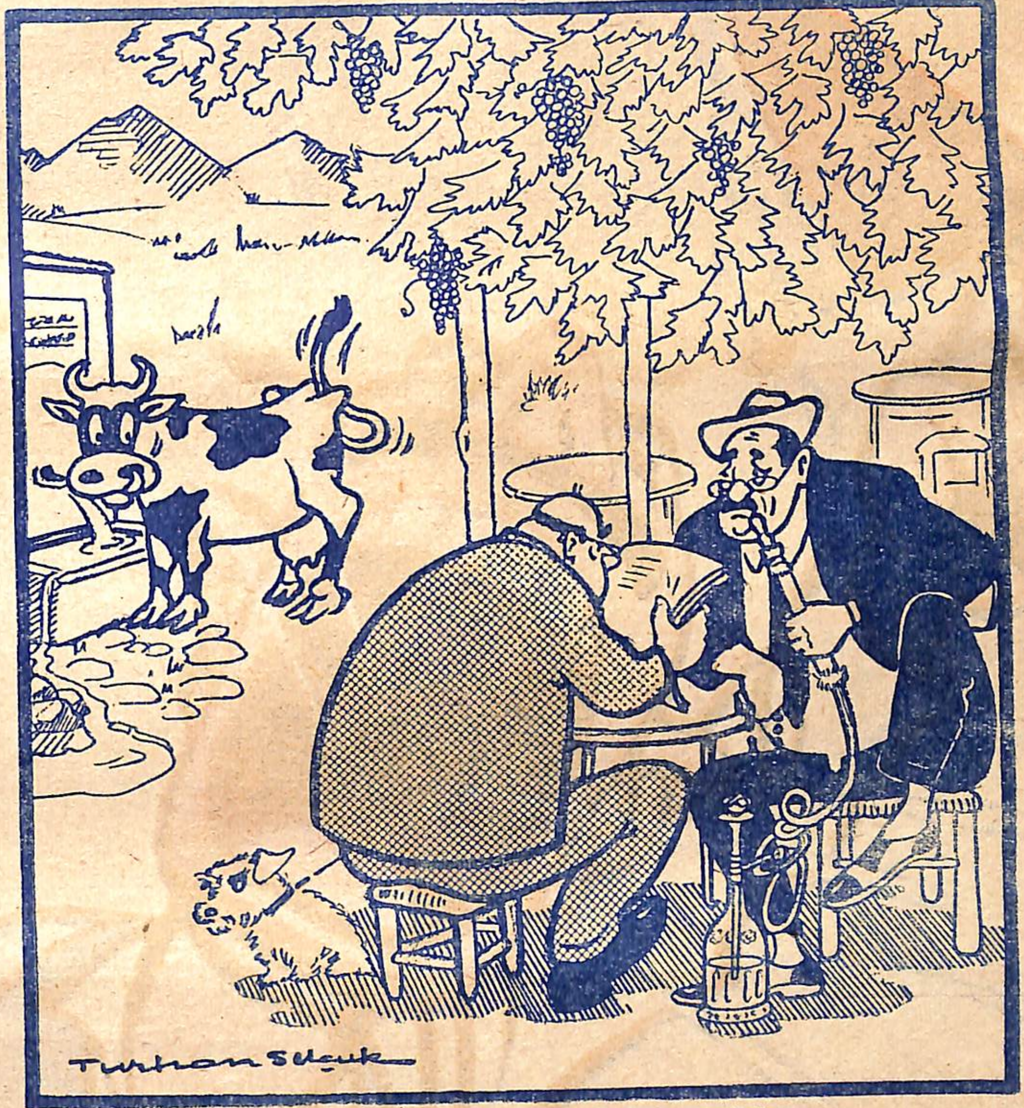
Diye inlememek elden gelmezdi... İşte biz, düşman gemilerinin Boğaziçi sularında demirlediği ve işgal ordularının Pâyıtaht sokaklarında kol gezdiği o hengâme-i haşre alâmet günlerde kurtuluşu düvel-i muazzamaya rica ve iltica da bulmuş, yangından ne kurtarırsak kârdır demiştik. Âhiret erbabına yakışır bir dürüstî ile itiraf edelim ki aldanmışız.

Bir hakikat kalmasın âlemde Allahım nihan!

Amma, şimdiki lâhana yaprakları öyle mi mirim?.. Doğrusu, benim günahıma karşı İzmitte başıma yağan taşları düşündükçe, bugünkü finoların avavesi karşısında gösterilen sükûta:

Hayretimden taş kesilmiş, lâl-ü ebkem kalmışem!

Ali Kemal
Müstensihi: Çimdik

— Memleketten hayvan ihracına müsaade etmişler..
— Aman, tam zamanıdır, mümkün olduğu kadar çok ihraç etseler bari!..

— Nerede oturuyorsun?
— Etyemezde...
— Doğru adres ver birader, şimdi İstanbulun her tarafı et yemez!..

AKBABA

Yıl: 23 — Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Yusuf Ziya Ortaç — Sayı: 76

C. H. P. NİN SUÇU!

Sanki aradan otuz yedi yıl geçmedi; sanki Kızıl Sultan hâlâ Yıldızda; sanki her kapıyı bir kırmızı fes dinliyor; sanki kanun Fehim Paşanın kırbacı; sanki mahkeme Beşiktaş karakolu; sanki adalet Hasan Paşanın sopası; sanki «hürriyet» idam mahkûmu bir kelime; sanki Fizan genç harbiyeliler, genç tıbbiyeliler vatanı... Ve sanki, her konuşan ağıza Rumeli dağlarından inmiş bir yumruk tıkanıyor, sanki her düşünen kafaya keçe külâhlı bir tabanca dayanıyor, sanki köprü başında Ahmet Samim'i bu sabah vurdular; sanki Selânik, Manastır, Yanya, İşkodra bugün kaybedildi; sanki 1914 harbine biz girdik; sanki koca Osmanlı İmparatorluğunu C. H. P. batırdı ve sanki yıkılmış bir vatanın enkazı üzerinde, yeni bir «Kurtuluş Savaşı» nın kahramanlariyle karşı karşıyayız!

Hayır... Osmanlı İmparatorluğundan Türkiye Cumhuriyetine geçiş bir isim değiştirme değil, bir çağ değiştirmedir: Bu vatanda her doğru, her güzel, her iyi ve her ileri Lozanla başlar.

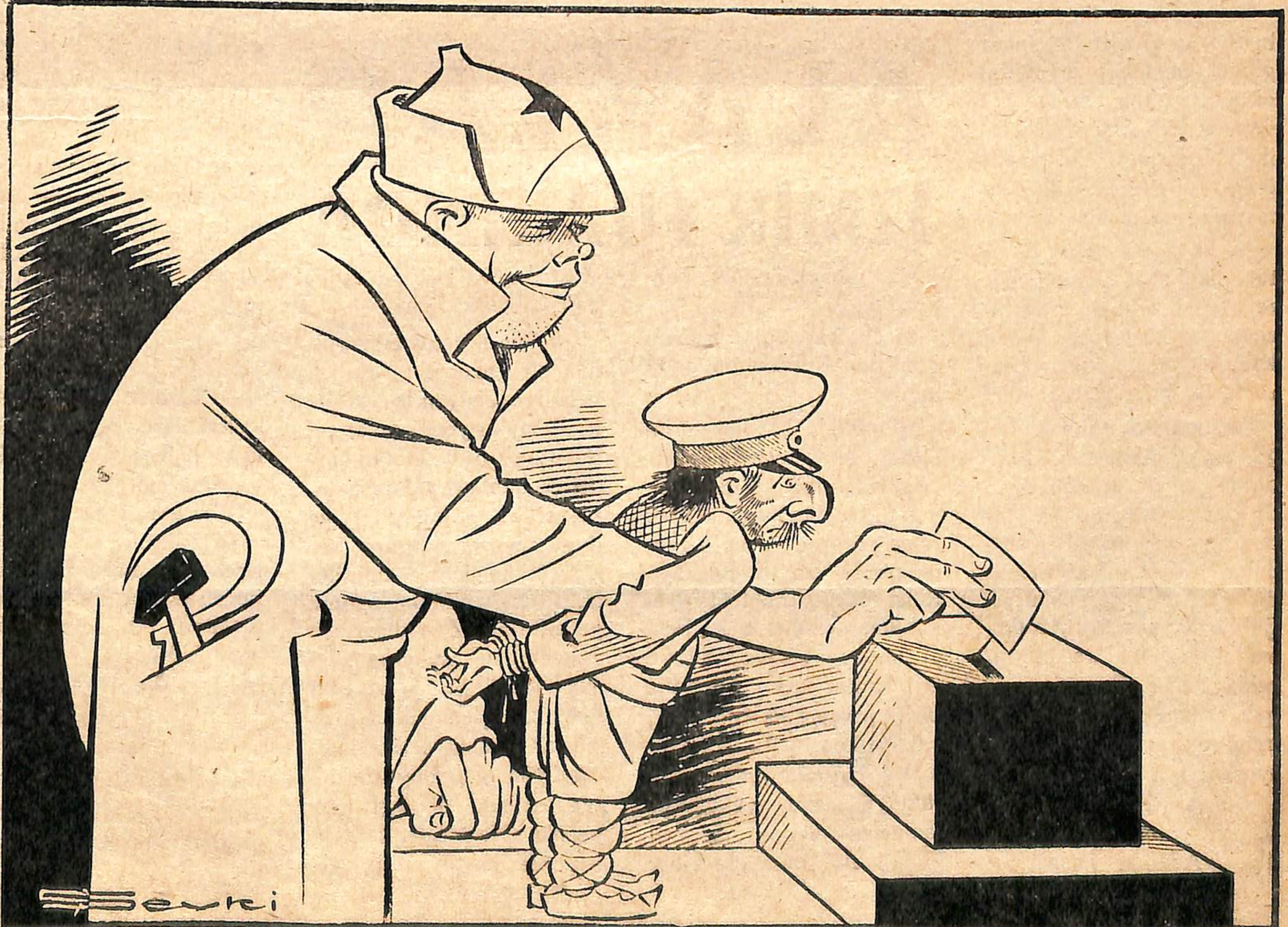
C. H. P. nin büyük suçunu biliyorum: Pahalı ekmek, pahalı şeker, pahalı kumaş, pahalı kömür, pahalı hayat!

Fakat, aç karınların gurultusunu bir muhalefet marşı gibi hep bir ağızdan çağıranlara sorunuz: Yeryüzünde, ikinci dünya harbini bizden daha ucuz atlatmış millet gösterebilirler mi?..

İşte harita: Doğudan batıya, güneyden kuzeye kadar!

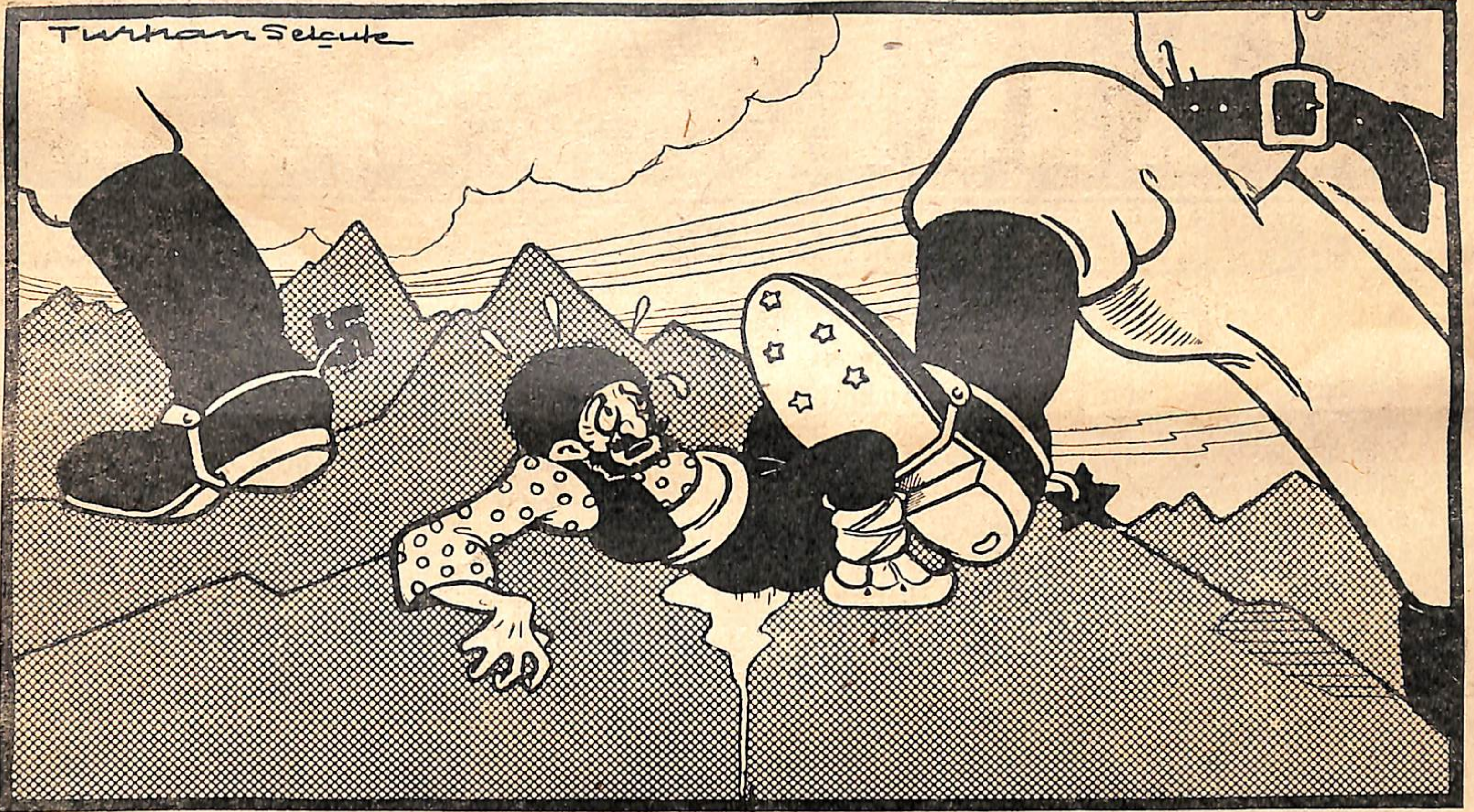
Yusuf Ziya ORTAÇ

Bulgar seçimi geri bırakıldı.

Rusya — Yazık.. Şöyle serbes serbes reyini verdirmediler!..

Balkanlarda vaziyet:

Gelen gideni aratır!

ALAYLAR İZMİR FUARINDA

Bir gazeteci sıfatile İstanbuldan kalkıp İzmire, fuara gitmek istedim. Fuarı görüp okuyucularıma malûmat vermek için... Meğer İzmire iki yol varmış: Biri deniz, öbürü kara-deniz yolu. Denizyollarına telefon ettim:

— İlk posta için yerler tutuldu. Fakat bundan sonra evvelden bilet satmıyacağız, şayet bir gece sabaha kadar gişe önünde beklerseniz bir bilet alabilirsiniz!

Dediler. Pek zahmetli değil ama, vazgeçtim. Bandırma yoliyle giderim diye. Bu sefer Bandırmada bir tanıdığın var mı? diye sordular. Yoksa on saat trende ayakta gidecekmişim. Çünkü İstanbuldan Bandırmadaki tanıdıklara telgraf çekiliyormuş. Onlar vapur gelmezden saatlerce evvel trene oturup yerleri kapatıyorlarmış...

Hülâsa İzmire ancak üçüncü yolla, yani Görünmiyen Adamın hususî esrarile gitmek imkânı kalıyordu.

Sıcak bir öğle zamanı gözlerimi Kordon boyunda açtım.

İstanbulda havalar serinlemişti ama, burada henüz sıcaklar yerli yerinde. Niyetim, beynim haşlanmadan fuarı görüp dönmekti. Tam o sırada Sayın Belediye Reisi Reşat Leblebicioğlu karşıma çıkmaz mı? Beni görünce rehberliğe tenezzül etti. Kültür parka yollandık. Yaklaştıkça kalabalık arttı, yaklaştıkça arttı. Nihayet fuarın bayraklı antresi göründüğü zaman ayaklarımız tamamen yerden kesildi. İstanbulda tramvaya biner gibi birşey.. Her ne kadar Bay Leblebicioğlu:

— Durun yahu, İstanbuldan bir gazeteci geldi, ben belediye reisiyim, yol verin! diye haykırıyorsa da sesini duyuramıyordu. Meğer hazret ötedenberi yalnız bağırır, fakat sesini kimseye duyuramazmış. Sonra işin içyüzü anlaşıldı. İzmirliler fuarı kapandıktan sonra gezerlermiş. Zira dışarıdan gelenlerden vakit kalmazmış. Tabiî bu yabancılar Leblebicioğlunu nereden bilecek? Tanımıyorlar. Fuarı dilediğim gibi değil de, insan selinin dilediği gibi gezdim: Ne tarafa iterlerse o tarafa havalanarak. Koluma yapışan Sayın Belediye Reisi izahat veriyordu:

— Burası Sümerbank paviyonu. Namı diğer Sembolik paviyon!

— O da ne demek?

— Burada herşey sembollerle anlatılırda ondan. Şu kayaları ayıran adam heykeli fabrika gücünü ifade eder.

— Evet, güç ifade ediyor.

— Burada Karabük mahsulleri teşhir olunuyor. Malûmâliniz, Karabük birkaç milyona maloldu.

— Kazanıyor mu?

— Tabiî.. Hemde yüzlerce lira kazanıyor. İşte Sümerbankın Yerli malları. Malatya fabrikasının İran işleri burada!

— Tabiî yerli, değil mi?

— Elbette.. Nereye gidiyorsunuz?

— Bilmem. Siz de geliyorsunuz zaten.. Hah, galiba paraşüt kulesinin önündeyiz..

— Evet. Atlama ve atlatma talimleri yapıyorlar.

— Ya... Kimler bunlar?

— Atlayanların çoğu iş istiyenlerdir. Atlatanlar da geleceğin âmirleri.

— Ya şu tekerlek nedir?

— Çarkıfelek...

— Efendim?

— Yani Feleğin Çarkı!..

— Ya... Feleğin Fuara iştirak ettiğini bilmiyordum doğrusu. İstanbula döner dönmez tebrik edeyim.. Neye yarıyor bu?

— Dünyaya yukarıdan bakmağa... Binidiniz mi sizi göklere uçurur.

— Âlâ.. Âlâ.. Bir nehir kenarından geçiyoruz galiba..

— Nehir değil, havuz... Gondol gezmesi yapar mısınız?

— Yüzme bilmem, boğulmaktan korkarım...

— Korkmayın.. Burası İzmir.. İnsan burada kolay kolay boğulmaz.. Belediyenin kurtarma teşkilâtı faaldir.

— Peki, Fuardan çıkmak istersek nasıl çıkacağız?

Bay Leblebicioğlu derin derin düşünmeğe başladı. Neden sonra cevap verdi:

— Vallahi bayım, dedi, kalabalığa bakılırsa insan buradan iki şekilde çıkabilir...

— İkincisini biliyorum, fakat birincisi nedir?

— Sabır...

Sabrettik. Akşam oldu. Ortalık karardı. Işıklar yandı. Renkli sular mı istersiniz, havaî fişekleri mi... Mehtap eğlenceleri pek hoştu. Havuza yaklaşmak istiyenlerin yakasına bakıyorlardı.

Merak ettim:

— Ne bakıyorlar? Bir şey mi arıyorlar?

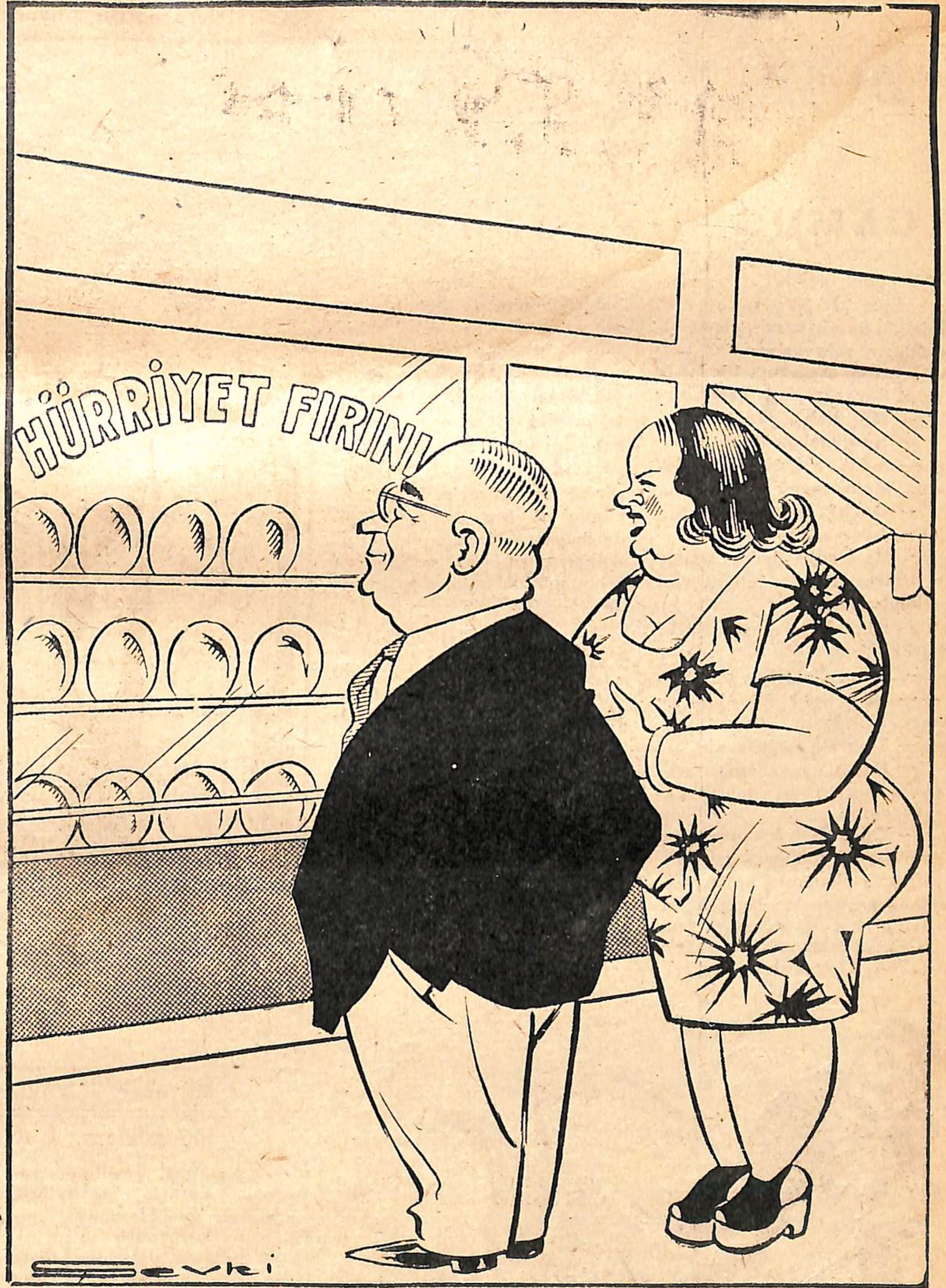
— Evet.. Tekel rozeti?

— ?

— Geçen sene başımıza pek çok iş geldiği için bu sene bu usulü icadettik. Tekel paviyonunda kalanlara birer rozet taktırıyoruz.. Yakası rozetli olanları havuzlara yaklaştırmıyoruz, kaza oluyor...

Sayın Belediye Reisini yüksek tedbirlerinden dolayı tebrik ettim. Ortalık kararmıştı. Paraşüt kulesine çıktım. Bir sıçrayışta karanlığa karışarak yazı masamın başında kendime geldim.

Görünmiyen Adam

— **Ah Sabiha, istediğimiz demokrasiye bir kavuşsak...**
— **İlk iş şöyle bir fırın açardık Zekeriyacığım!..**

Faiz

Halil Lûtfi paracıklarını asla bankaya emanet edemez. Kendi saklar. Birgün bir dostu:

— Yahu, dedi, kendin saklamakla her sene faizden zarar etmiyor musun?

Halil Lûtfi güldü:

— Ne münasebet: Sene sonu gelince % 5 üzerinden faizi de ayrıca üstüne ilâve ediyorum!.

Çolakoğlu

— Nazilerle işbirliği yapan eski Yunan Başvekili Çolakoğlu'nun cezası hafifletilmiş..

— Ya.. Ne yapmışlar?

— İdamdan yüz sene ağır küreğe indirmişler..

— Yahu, cezayı ağır küreğe indirmektense adamcağızı hafifletmek daha iyi idi!

OLAYLAR ALAYLAR

OLMUŞ BİR HİKÂYE

Trende, oturduğum sıranın arkasına iki kişi geldi oturdu. İkisinin de yaşlı ve şişman olduklarını soluyuşlarından tahmin ettim. Az sonra bir fısıltı oldu. Sonra yüksek sesle bir:

— Maşallah... Maşşşallah...

— Ne güzel değil mi?

— Allah sahibine bağışlasın... Manzarası bile saadet...

— Oooh! Baktıkça insanın içi açılıyor vallahi..

— Şu biçime bak birader manzarası bile insanın ağzını sulandırıyor..

— Kim bilir nasıl kütür kütür..

— Sus, vallahi bayılacağım.

— Ya rengi? Rengine ne buyurulur?

— Tam olgunluk rengi...

— Dayanamayacağım, müsaade dileyip hiç olmazsa okşayacağım...

— Okşa okşa birader... Madem tadına bakamıyorsun!

Böyle alenen işi kepazeliğe döken saygısızları merak etmiştim. Zavallı kızcağır kimbilir ne kadar sıkılmıştı. Her halde benim müdahalemden memnun olacağı muhakkaktı. Gûya inecekmişim gibi bir yerimden kalktım. Arka tarafa yürüdüm. Baktım, tahmin ettiğim gibi iki şişman ve yaşlı zat yanyana oturmuşlar. Karşılarında kimsecikler yoktu. Bir de ne göreyim? Birinin elinde iri bir limon, öbürü de hayran hayran okşuyor.. Adamcağıza hak verdim ve tahammülüm kalmaz belki diye hemen uzaklaştım.

Temizlik

Şiirleri kadar midesine de itina eden rahmetli Ahmet Haşim, bir lokantada yemek yiyordu. Gideceği sırada patronu çağırttı:

— Lokantanızın üstün temizliğini tebrik ederim! dedi.

— Teşekkür ederim beyefendimiz... Ama, bunu nereden anladınız?

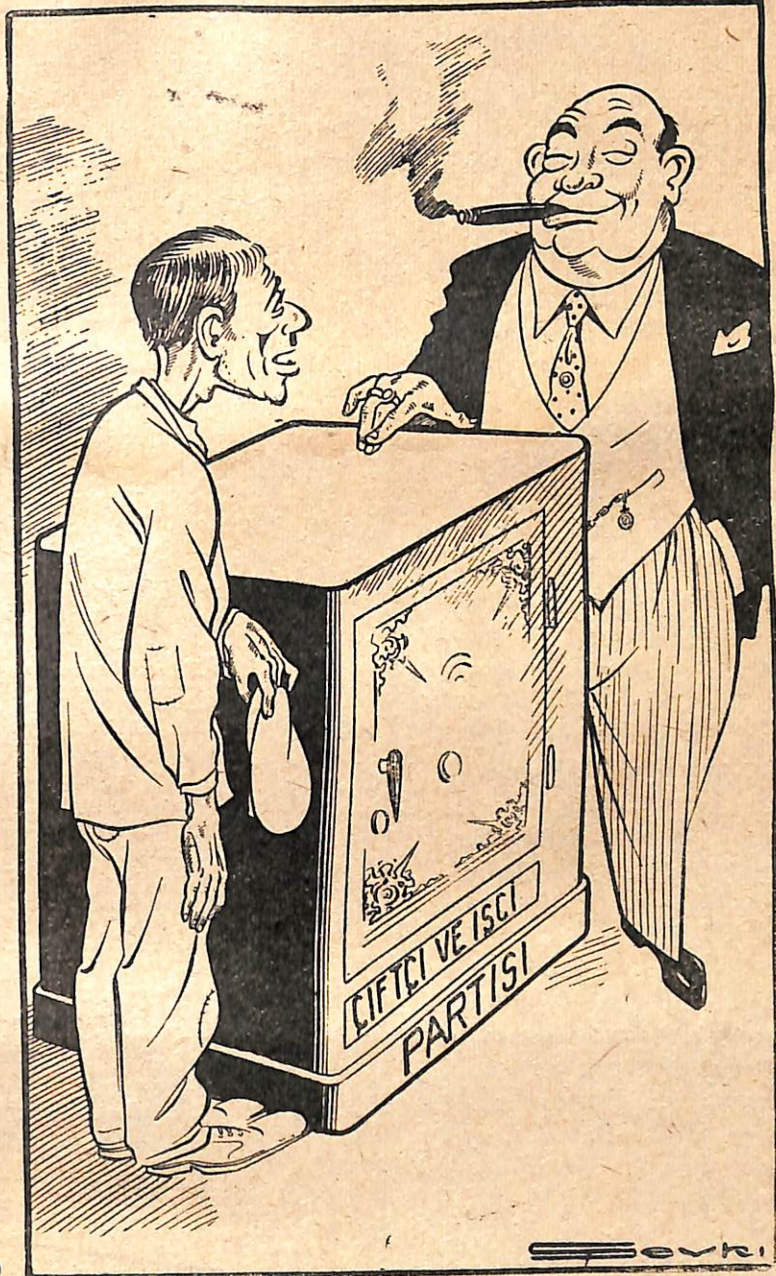
— Nereden anlayacağım, bütün yemekler, istisnasız sabun kokuyordu!

Gazetelerden: İranda isyan büyüyor!

İran — Biraz daha körükliyende gappağı atacak!

Gazetelerden: Bir milyoner İşçi Partisi kuracakmış!

Milyoner — Yüklen bakalım arkadaş!

Mücadele

— Bak bak, gazeteler yazıyor... Zararlı hayvanlarla mücadele tam bir muvaffakıyetle neticelenmiş..

— İnanma, yalandır. Öyle olsa yüzde beş yüz kâr eden vurguncülardan eser kalmazdı!

Bütünleme

Bütünleme imtihanları başladı. Son zamanlarda pek rağbet gören bir modaya uyarak, bir talebe velisi, imtihandan evvel oğlunun hocasını ziyarete gitmişti; konuşuyorlardı. Talebe velisi:

— Hocam, dedi, oğlumun hususi kabiliyetleri yok mu?

— Var... Bu gidişle tayyare pilotu olur..

— Ya... Nereden anladınız?

— Boyuna aklı havada geziyor, baksanıza....

İki müdür

— Hayret yahu! Bursada iki İktisat Müdürü varmış! Biri vazifesine nihayet verildiği halde işine geliyor, öbürü de, resmen iktisat müdürüne işten el çektirildiği için ona vekâlet ediyormuş..

— Zavallı Bursalılar..

— Neden zavallı oluyorlarmış?

— Öyle ya birader, İstanbulda bir tane varken bu hallere düşüyoruz, bu mübareklerin ikisi bir araya gelirse neler yapmazlar?

Ebe

— Ankara için bir Ebe arayorlar... İlânı gördün mü?

— Evet, gördüm, herhalde şu yeni fırkaları doğurtmak için olacak!

— Öyle coşkun, öyle fedakâr bir âşık istiyorum ki... Meselâ, benim uğrumda, İngiliz kumaşı gelen bir mağazaya gitmeyi bile göze alsın!

Kıssalar ve Hisseler

Gel, bak ettiklerine, bir, şu kahpe feleğin:
Şimdi adı Mimi'dir, Aksaraylı meleğin..

Kimi post değiştirir, kimi ad, kimisi at;
Kaderi hiç değişmez lâkin eski eşeğin!

Ne ihtiyar arslanlar görüyoruz ki olmuş
Kocayan kurtlar gibi maskarası, köpeğin!

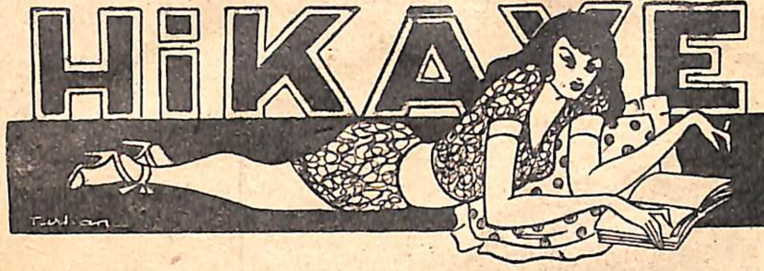
Savaş biter, sulh olur, fakat ucuzluk olmaz,
Sabit gelir sabittir ta kıyamete değin...

Yıktı Hüseyin Cahit Serteli falakaya
Hesabı belli değil yiyeceği köteğin!

Ofisle Belediye futbol topu yaptılar,
Yine golü halk yedi son şeklinde ekmeğin...

Dünya dönüyor Dehri, sen de dön şu âleme
Zira güzeller sever döneğini erkeğin!

Dehrî-i Zaman

NANE MOLLA

Nane Molla, hayatta hemen her yerde karşıma çıkmıştır. İlk tanıştığımız zaman sekizer dokuzar yaşında birer çocuktuk. O devrin altı sınıflı ilk mekteplerinden biri olan «Ayasofya Merkez Rüştiyesi» nde öğrenci idik. «Ayasofya Merkez Rüştiyesi» Yerebatan caddesinde şimdi Dispanser binasının bulunduğu arsada ferah, aydınlık ahşap bir bina idi. Profesör Fuat Köprülü, Profesör Hâmit Sadi Selen, Profesör ressam Kenan Temizan, Radyolin müessesesi sahibi Cemil Akar, Diş doktoru Adnan Temizan, Adlî Tıb Profesörü Hikmet, Borsacı Refik gibi memleketimizin ilim, sanat ve ticaret alanlarında başarılar kazanmış birer meşhur şahsiyeti olan dostlarımın ilk feyizlerini o çatının altında almış olduklarını pek iyi hatırlıyorum.

Nane Molla ile de iki sene aynı sınıfta aynı sırada oturduk ve okuduk. Ablak yüzlü, pembe yanaklı, kısa boylu, ağır hareketli, çekingen tavırlı bir talebe idi. Başındaki kocaman sarık, sırtındaki siyah uzun cüppe altında büsbütün küçülüyor, âcizleşiyordu.

Babası, o zaman «İlmiye» mesleği denilen sarıklı hoca zümresine mensup olduğu için, diğer bir çokları gibi, onu bu kıyafette gezdirmekten zevk alıyordu galiba.. Yoksa Nane Mollanın Kuran okumak ta, din derslerini öğrenmekte bizden ileri bir istidadı ve iktidarı yoktu. Hattâ onlarda da, öteki derslerdeki kadar bizden geride idi.

Derslerdeki tembelliği, hareketlerindeki mıymıntılığı, bütün işlerdeki beceriksizliği yüzünden Türkçe hocamız Fazıl efendi, ona «Nâne Molla» adını takmış, bu lâğap tabii hemen aramızda yayılmış ve tutunmuştu. Yoksa asıl adı Hasandı.

«Ayasofya Merkez Rüştiyesi» ni bitiremeden ortadan kayboldu. Ne yaptı, ne etti, bilmiyorum, belki başka bir mektebe gitti. Bir de baktım, Nane Molla ile İstanbul lisesinde yine aynı sınıfta birleştik. Artık sarığı, cüppeyi atmıştı. Çünkü Meşrutiyet ilân edilmiş, ilmiye mesleği kadrini, itibarını kaybetmişti. Fakat setre pantalonla dahi Hasan fazla değişmiş değildi. Yine hocalardan durmadan azar işitiyor, hafta başları izinsiz kalıyor, başkalarının yaptıkları yaramazlıklar onun üstüne yükleniyor. Bu yüzden mubassır Kulağı yırık Hüseyin efendiden üst üste dayaklar yiyordu. Yalnız o zaman dikkat ettim. Hasanda hiç bir insanî vasfın inkişaf ve tekâmül göstermemesine karşılık tek bir meziyet kökleşiyor, billûrlaşıyordu: Kazanç fikri!.

Ayasofya Merkez Rüştiyesinde iken çantasına her sabah leblebi, fıstık doldurur getirir, arkadaşlara avucu beş paraya satardı. İstanbul lisesinde işi biraz daha ilerletmişti. Cuma akşamı mektebe dönerken koltuğunun altında kocaman bir bohça getiriyordu. Bunun içinde neler yoktu, yarabbi!. Kapakları renk renk boyalı mecmualar, sarı beyaz çizgili defterler, timsahlı Faber kurşun kalemleri, kurutma ve kopye kâğıtları, lâstikler, yerli bezir mürekkebi, Avrupa mürekkepleri, Çin mürekkepleri..

Beş altı gün içinde bunlar nakte çevrilir, ertesi hafta o paralar yine mektebe eşya olarak girerdi.

Hasan, mektepteki alış veriş hayatında yeni bir safha daha açmıştı: O da faizle borç verme yolu!

Nâne Molla, verdiği her beş kuruş borca karşılık beş gün için on para faiz alır, bu suretle de haftada ayrıca bir iki mecidiyelik kâr kıvırırdı. Hasan, o sene ikmale kaldı, ertesi yıl döndü. Araya Balkan harbi girdi, Nâne Molla yine kayıplara karıştı.

***

Biz, liseyi bitirdiğimiz halde «Edebiyat fakültesi» ne imtihanla girdik. Merhum Faik Reşad bey hepimizi bu sınavda epey sıkıştırdı. Lâkin, bir de baktım, Nâne Molla orada da bizimle beraber değil mi? hem de imtihansız falan.. Darülfünun ihtiyat sınıfı mı varmış, ne varmış.. İki sene orada okumuş ve otomatik olarak fakülteye geçmiş!..

Arkadaşlardan birine ta ilk mektepten beri cereyan eden ahvali anlattım:

— Rüştiyedeki hocamız Fazıl efendi, dedim, hiç te istikbali gören adam değilmiş.. Nâne Molla adını onun yerine bize koymalıymış!.

Nane, tabii üniversitede faaliyeti büsbütün genişletti. Tutulan notlardan basılacak formaların tabı işini üzerine aldı. Haftalık, aylık talebe gezintileri tertip etti. Albümler yaptı, tefeciliğine de devam etti. Velhasıl kazandı, kazandı durdu.

Bu sefer, umumi harb geldi, çattı, biz, kışa doğru savaşa girmiştik. İlkbahar sonunda Hasanı levazım subayı üniformasile görmiyeyim mi?. O ablak yüz, pembe yanaklar, kısa boy, şapşal yürüyuş... Fakat neler anlattı neler!.. Kaç yerde anbar yaptırıyormuş.. Saray burnundaki sevkiyat idaresi o olmazsa imkânı yok dönmezmiş. İki ay sonra Romanyaya buğday satın almaya gidecekmiş!

***

Harbi bitirdik, Anadoluya geçtim. Zaferden sonra bir hayli Avrupada dolaştım. Tekrar İstanbula döndüm geldim. Yine karşıma ilk çıkan Nane Molla oldu. Sırtında kenarları şeritli siyah bir veston.. Bacaklarında çizgili bir pantalon. Yüzünde saflığa mı, kurnazlığa mı hamledeceğimi kestiremediğim yılışık bir tebessüm..

— Hayrola, Nane?

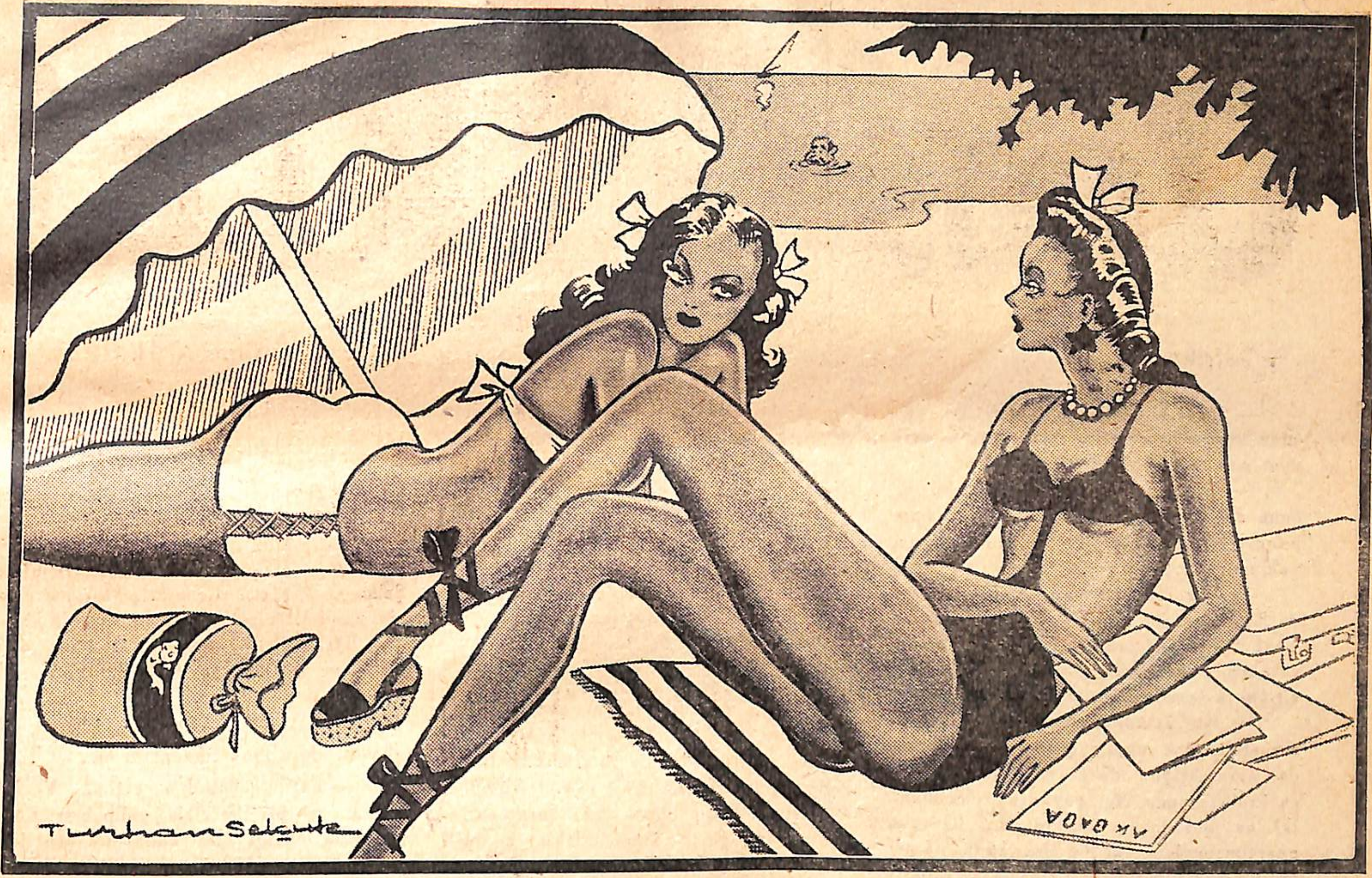
Dedim. Gözlerini gözlerimin içine dikti:

— Şehir meclisinde âzayım, diye cevap verdi, Heybeliadada geniş arazi aldım karanfil diktiriyorum.. Yüksekkaldırımda bir fırın işletiyorum.. Takside de altı tane otomobilim var.. Allah bin bereket versin geçinip gidiyoruz..

Sonra ayaklarının ucuna basarak yükseldi, kulağıma fısıldadı:

— Aramızda zarar yok ama, herkesin içinde bana artık «Nane» demeyiniz.. Biraz mevki sahibi olduk malûm ya.. Şimdi «Uğur» soyadı da aldım. Hasan Uğur, nasıl, hoş değil mi?

O zamandan beri yine hâlâ vapura binerim Nane ile karşılaşırım, tramvaya

— Annem doktorla, babam mühendisle nişanlanmamı istiyor...
— Sen ne fikirdesin?
— İkisini de memnun etmeye çalışacağım!

atlarım Nane ile burun buruna gelirim, hastaneye giderim Nane omuz başımda, yaya yürürüm Nane köşe başında.. Barda, baloda, cenaze, doğum merasiminde.. Mubarek her yerde hazır ve nazırdır.

Fakat hiç bir zaman bu seneki kadar ona oyun salonlarında tesadüf etmemiştim. Kürek yarışları günü Moda kulübünde temel kaktı, son vapur zamanına kadar oturdu. Evvelki cumartesi günü Marmara kulübünde idi. Geçen pazar Sipahi ocağında selâmlaştık. Bu pazar da Adadaki Yat klüp te.. Akşam üstü bahçede Heybeliye karşı oturmuş, o günkü olağan üstü sıcakla yorulmuş, harabolmuş vücudumu dinlendiriyordum. Bir aralık gözüm ilişti. Hasan, oyun salonundan çıkıyor. Yanıma yaklaştı.

— Nane, diye takıldım, bu yaşa kadar kazandın, şimdi artık har vurup harman savurmaya başladın galiba.. Ama, bana kalırsa kumar berbat bir iptilâdır.. Hele senin gibi kırkından sonra başlıyanları fena yere vurur..

Küçük birer siyah boncuğu andıran gözbebeklerini sağa sola oynatarak güldü:

— Oynamam ki!

Cevabını verdi, biraz sinirlendim:

— Yahu, benden ne saklıyorsun.. Şu bir ay içinde oyun oynanan çeşitli yerlerin hemen hepsinde sana rasladım..

— Vallahi oynamıyorum kardeşim..

— Peki ne yapıyorsun öyle ise.. Bak, ben de buralara geliyorum ama, oyun salonuna ayak bastığım yok.. Şöyle uzaktan kimler var, diye bir bakıyorum.. İşte o kadar.. Halbuki, sen masa başından ayrılmıyorsun..

— Tatil günleri kaybettiğim vakti, katlandığım masrafı çıkarmıya çalışıyorum..

— Ha, anladım.. Ortak gidiyorsun..

— Ne münasebet.. Allah yazdı isen bozsun.. hem oynama, hiçbir heyecan ve zevk duyma.. Hem de ortağın yokolunca paraları sökül.. Hiç işime gelmez..

— Peki ama, öyle ise, affedersin, ne halt ediyorsun!.

— Dinle «öyle ise» gözüme kestirdiğim kalantorca ve bönce bir oyuncunun tepesine dikiliyorum.. Bir kaç el üst üste kazandı mı.. «Malûm ya, adımız Uğur!» diye başlıyorum.. Bana küçük bir hisse vermezse çekilip gideceğimi söylüyorum.. Bakıyorum, adam bir onluk kâğıt uzatıyor..

— Peki ya kaybediyorsa..

— O zaman da «adımız Uğur ama, kendimiz uğursuz!» mukaddemesile söze girişerek birkaç lirayı gözden çıkarmazsa başında zebella gibi dikilmekte devam edeceğimi zımnen anlatıyorum.. Oyuncu, çaresiz «al şu beşliği de defol git!» demeğe mecbur oluyor..

— Allah.. Allah.. Sen ne keskin nane imişsin meğer!. Peki, ya adam uğura uğursuzluğa metelik vermiyenlerdense..

Hasan, ablak yüzünü tek tük yıldızlarla süslenmeğe başlıyan loş göğe dikerek kahkahayı bastı:

— İlâhi dostum, dedi, bu asırda bana batıl itikatlara inanmıyan insan, hele oyuncu göstersene!.. Falcıların, büyücülerin, üfürükçülerin kırdığı para eski devirlere rahmet okutacak derecede korkunç.. Ben niye etrafımın bu za'fından istifade etmiyeyim!

A. Hidayet Reel

Tefrika No. 26

Yazan : A. H. REEL

— Yani eline geçen parayı götürüp onun avucuna sıkıştırmasan, acaba, sana aynı muhabbeti gösterir mi?

— Gösterir, gösterir ama, mirim, onun da gençliğinin, istidadının, zekâsının hakkı bir servete, bir rahata ihtiyacı yok mu?

— Var.. Elbette var.. Asıl maksadım da lâkırdıyı bu vâdiye getirmek zaten.. Yani demek istiyorum ki o rahat ve serveti temin edemediğin gün sana yüz çevirmekte tereddüdetmez..

— İşte üstadım, ben de o rahat ve serveti temine uğraşıyorum, uğraşıyorum da, arzu ettiğim dereceye vardıramayınca üzülüyorum.. Her şey ateş pahasına.. İki ev beslemek kolay değil.. Beduşun apartımanı için iki bin lira hava parası verdim.. Döşenmesi, dayanması, anhası minhası bana üç bin beş yüz kâğıda mal oldu. Vakıa, şu zamanda büyük bir meblâğ sayılmaz ama, bendeniz için ağır.. Halilem cariyenizi akamide bir yazı sergisi açılıyor diye iğfal edip evde baba, dede yadigârı meşhur hattatların eserlerinden, İmadettinden, Yesariden, İzzetten neler varsa hepsini uçurdum.. Borca, harca da girdim.. Geceli, gündüzlü ha bre çalakalem yazıyorum, yazıyorum, yine işin içinden çıkamıyorum.. Borçları ödemek değil ya, Beduşumun günlük masraflarına yetişemiyorum..

— Hayret.. Demek kadıncağız çok müsrif..

— Müsrif değil fakat sanatkâr.. Ele güle karşı iyi giyinmesi lâzım.. Yavrucağın kazandığı şimdilik üstüne başına yetmiyor.. Hani şikâyet olmasın ama, onun yüzünden Beyoğlunun kokona terzilerini bile öğrendim. Fengara mı, ne halt diyorlar, işte Beduşumun elbiselerini bu karakatı dikiyor..

— Darılma ama, Hafızım, sen kaldıramıyacağın kadar ağır bir yükün altına girmişsin..

— Memnundum.. Halimden yine memnundum, üstadım, yalnız ne var ki.. İpin ucunu kaçırmasaydım, şeytana uymasaydım..

— Bilmece gibi lâf ediyorsun Hafızım.. İpin ucunu kaçıracağın kadar zaten kaçırmışsın, şeytana uymana gelince, bunu tabiî anlıyamadım..

Cabir efendi, yüzünü sol eliyle ceneşinden kaşlarına doğru sıvazlayıp indirdi. Alnında küçük ter taneleri peyda olmuştu. Sait beyle göz göze gelmemek için başını önüne eğdi ve hafiften mırıldandı :

— İşte onu söylemesi, size bile olsa, itiraf etmesi müşkül.

— Niçin müşkül olsun Hafızım.. Bilirsin, ben seni ne kadar severim.. Aramızda hemen hemen otuz senelik hukuk var.. Bu müddet zarfında namus ve haysiyetine toz kondurduğunu görmedim de, işitmedim de..

— Eh.. Şu ana kadar öyle idi ama, heyhat!.

Cabir efendinin sesi son cümleyi söylerken evvelâ pürüzlenmiş, sonra çatallanmış, daha sonra da hıçkırık halkalariyle zincirlenmişti. Sait bey, gözlüğünü sağ eliyle tutup biraz daha aşağıya indirdi ve üstünden karşısındakine endişeli nazarlarla baktı :

— Aman Hafızım, dedi, itidalini muhafaza et.. İtiraf edeceğin sır bu kadar feci mi?

Cabir efendi, sinirlerine hâkim olmak için büyük bir cehd gösterdi. Buna rağmen sesini, ancak hafiften ağlıyanlara mahsus olan ihtizazlı bir ahenge sokabildikten sonra devam etti :

— Sait beyefendi, ben artık ne sizin, ne de diğer dostlarımın, ahbaplarımın muhabbetine lâyık bir adam değilim..

— Aman, Hafızım.. Sen çıldırdın mı kuzum!.

— Hayır.. Aklım başımda üstadım.. Fakat ben haysiyetsiz, şerefsiz, namussuz, bir hırsızım..

— Sen, yıllardır beş vakit namazını kaçırmamış, hiçbir ramazan orucunu kazaya bırakmamış sen ha!.

— Evet.. Ben..

— Peki.. Nasıl oldu bu iş.. Ne çaldın Hafızım.. Para mı çaldın?.

— Hayır, mirim.. Nakit para çalmadım.. Lâkin çaldıklarımı tabiî neticede yine paraya tahvil ettim.. Ama, Allahı Zülcelâl kalbimi biliyor, ben bunu sırf Beduşuma karşı beslediğim saf ve masum aşk uğrunda yaptım..

Sait bey, sandalyesinin üzerinde, sivri çiviler çakılı yatağına uzanıp çile doldurmakta olan bir Hint fakirinden çok daha rahatsız bir vaziyete girmişti. Başını iki tarafa sallıyor, bir an Hafızın bu feci macerasına ağlamak lâzım geldiğine kail oluyordu. Fakat son budalaca mülâhazası karşısında dudaklarında peyda olan gülümsemeyi ancak onların arasından şu kelimeleri mırıldanarak tutabildi :

— Zavallı Hafız!.

Cabir efendinin ağzından artık her kelime bir inilti halinde çıkıyordu :

— Zavallıyım üstadım.. Hem de pek zavallı.. Fakat aynı zamanda çok ta kabahatliyim.. Mirî malı, eslâfın yadigârı o kıymettar el yazması Kuranı Kerimleri, Şehnameyi, Hafız divanını şu kırılası ellerim nasıl titremeden alıp birkaç bin kâğıt karşılığı Yahudi simsarlara teslim etti. Kendime şaşıyorum. Anlaşılıyor ki artık ben ben değilim!.

— Vah, Hafız vah, demek böyle bir günahı, alçaklığı irtikâbettin ha..

— Ettim, üstadım ettim.. Ve kütüphaneye bir müfettiş gelip hırsızlığım meydana çıktığı vakit kullarının beni mazur görmiyeceklerini pek iyi bildiğim Tanrıdan af ve mağfiret diliyorum.. Çünkü ben bu günaha, onun günahkâr bir kulunu doğru yola getirmek için girdim.

— Ah.. Hafız, keşke kitap çalacağına, para çalsaydın.. O, melûn ne zaman olsa yerine konulabilirdi. Fakat beriki mübareklerin ikinci bir nushasını bulmak, tedarik etmek imkânı yok ki!

— Şüphesiz üstadım, lâkin bir kere oldu işte..

— Ama, hâkimler seni hiçbir zaman mazur görmiyeceklerdir. Düşün bir kere, hırsızlığın meydana çıkıp yakalandığın zaman elinden her şey gidecek.. Bedia da, refikan da, evin de, barkın da, şerefin de, namusun da.. Her şeyin.. Her şeyin.. Vesselâm!

— Vallahi üstadım.. Çok zaman vicdanımla savaştım.. Aylarca alınları secdeden kalkmamış, ramazanları değil, üç ayları kaçırmamış, gırtlaklarına bir lokma haram düşmemiş ecdadımdan tevarüs ettiğim ahlâk esasları galip geldi.. Lâkin, nihayet şeytana uymakta gecikmedim.. Senin anlayacağın, mahvoldum, mahv.. Sait beyciğim!

Cabir efendi, cebinden büyük damalı kahverengi mendilini çıkarmış gözyaşlarını siliyor, gırtlağından, genzinden aksecen hıçkırıkları boğmak için de ara sıra onunla ağzını, burun deliklerini kapıyordu. Sait bey de Cabir efendi kadar büyük ve derin bir yeis ve teessüre kapılmıştı. Aynı zamanda gözlerinde ıstırapla kolkola vermiş sinirlilik ve hiddet izleri de belirmişti. Cabir efendiye acımakla beraber kızıyordu da : *(Arkası var)*

PARFÖM SOLİD MODERN VE CAZİP ESANSLARIN HÜLÂSASIDIR. KOKULARI SABİTTİR PARFÜMERİ DÜKÂNLARINDAN ARAYINIZ

AKBABA

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR, SİYASÎ MİZAH MECMUASI

İDAREHANE

İstanbul, Ankara caddesi, No. 47

Telefon: 22129

ABONE

Türkiyenin her tarafı için: Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş.

Yabancı memleketlere: Seneliği 2000, altı aylığı 1000, üç aylığı 500 kuruş.

6 Eylûl, 1945 Perşembe

Sayı: 76

20 Kuruş

KISMET

Kısmet ve saadet fenerle aranarak bulunmaz! Onu bir "Millî piyango" bileti ile hiç beklemediğiniz bir günde elde edebilirsiniz!

PUDRALAR MODASINDA

Yeni ve fevkalâde bir

TEBEDDÜL

Mübalâğalı gayri tabii "Makyaj" kalmadı.

Cilde sürülecek gayri mer'î yeni bir pudra, tabiî bir güzellik verir.

Parisin şık kadınları, yeni bir moda icat etmişlerdir. Bütün gün sabit duran ve hiç parlaklık izi bırakmayan, bir gül teni veren yeni bir pudra bulmuşlardır.

Bunun sırrı: İpekli elekten üç defa geçirilmiş en saf ve en ince pudrayı iki defa krema köpüğü ile karıştırılması usulü ile izah edilebilir. Fransız kimyagerlerinin senelerce araştırmaları neticesinde elde edilen bu usul, Tokalon müessesesinin inhisarı altındadır. Bu yeni Tokalon pudrası, artık parlak burunlara ve yağlı ciltlere ebediyen son vermiştir. Cildinize, sekiz saat zarfında "Mat" duran nefis ve güzel bir renk verir. Rüzgârda ve yağmurda ve hattâ terlemede cildinizi parlak göstermez. "Fini Mat" Tokalon pudrasını kullanırsanız simanıza bir gül yaprağının tazeliğini ve güzelliğini bahşeder, sevimliliğinizi ve cazibenizi bir kat daha arttırırsınız. On muhtelif ve yeni cazip renkte olan Tokalon pudrasından birini intihap ediniz.

AYLIK ANSİKLOPEDİ

Her kütüphanenin temel eseridir.

Yavrunun kuvvetli, sağlam olmasını, neşeli büyümesini istersen

FASFOTİN NECATİ

Yedir

Vitamini bol, kalorisi fazla bu kıymetli bebek gıdasını minimini lere mutlaka yediriniz. Taklitlerinden sakınınız.

Necati ismine dikkat

Bahçekapı: SALİH NECATİ

7000 SENE EVVEL

Meşhur âlimlerden Dr. Huber, biranın tarihi hakkında yazdığı bir eserde, milâttan 5-6000 sene kadar evvel başlıyan Keldanî medeniyetinde biranın büyük bir yeri oldugunu söylemektedir. Bazan yalnız arpadan, bazan da arpa ve baharattan imal edilen biranın kadınlar ve işçiler tarafından çok içildiğini yine bu âlim anlatmaktadır. Yapılan bir hafriyatta bulunan en mezarın, bira imalâtını gösteren kabartmalarla tezyin edildiği ve kabartmalar yanyana getirilince imalâtın bariz bir surette görüldüğü de aynı âlim tarafından nakledilmektedir.

OOO

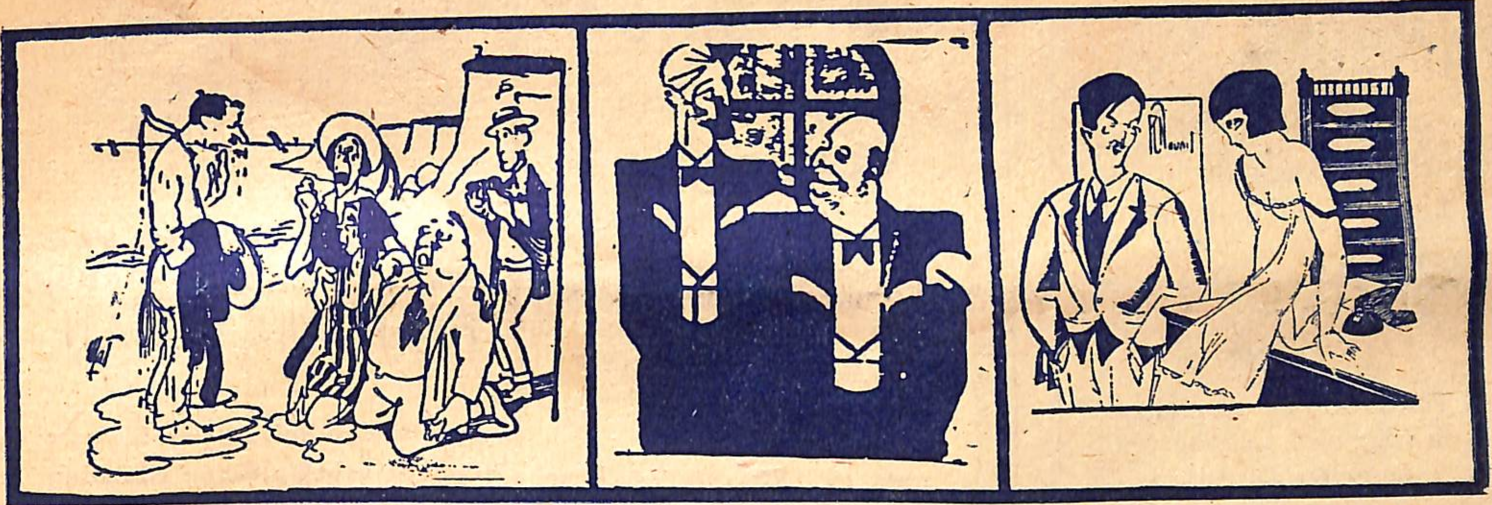
BUGÜN İÇİLEN BİRANIN 7000 SENELİK MAZİSİ VARDIR

Bira besler, serinletir, neşe verir.

Sahibi ve neşriyat müdürü: Yusuf Ziya ORTAÇ

Basıldığı yer: İbrahim Horoz Basımevi

Dünya Karikatürleri

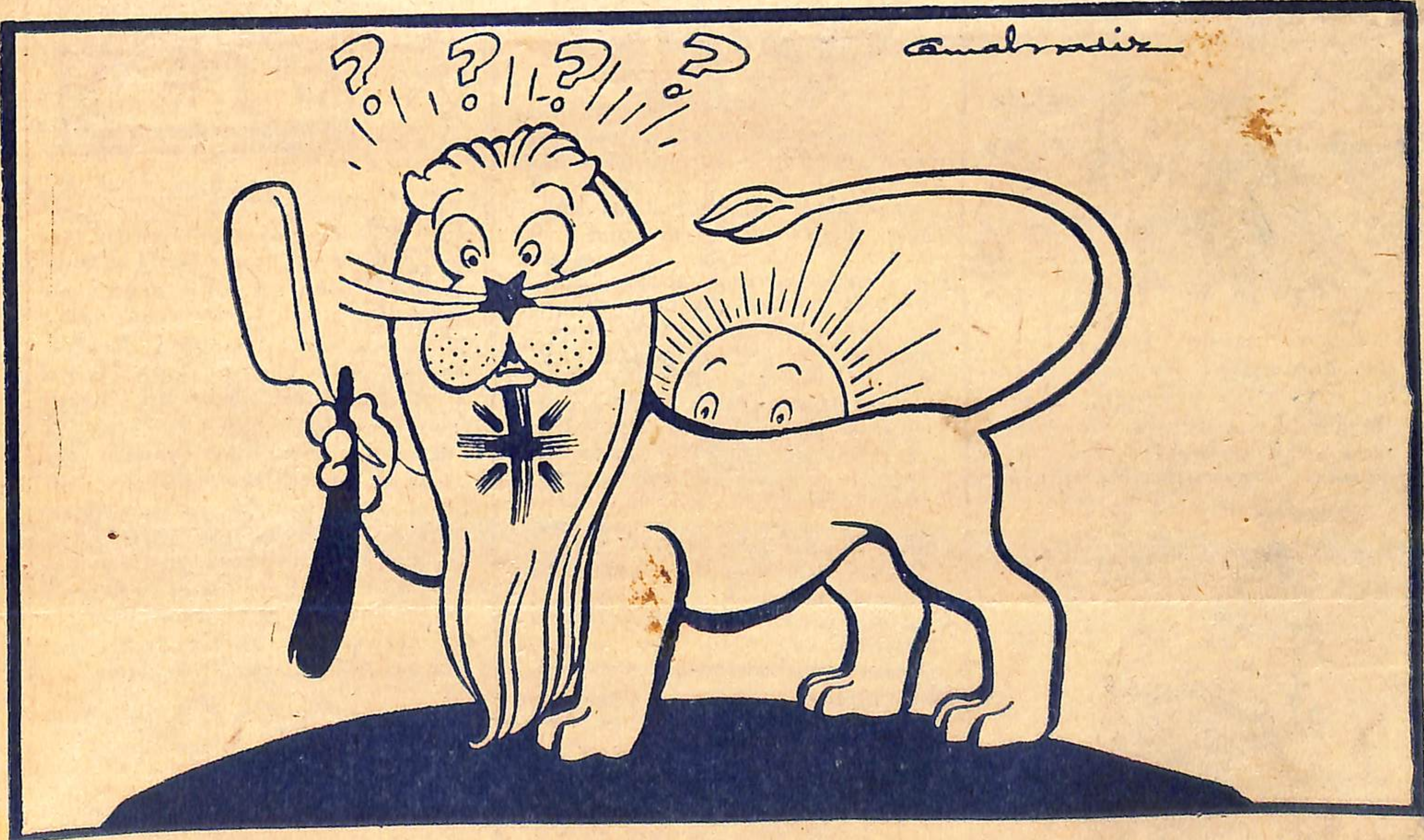

— Delikanlı !.. Kızımı boğulmaktan kurtarmak için hayatınızı nasıl bir tehlikeye koyduğunuzu biliyor musunuz ?..
— Üzülmeyin efendim.. Bendeniz evliyim !.

— Ben Parise geldiğim zaman cebimde on param yoktu..
— Ama bereket versin başkalarının cebinde vardı !

— Yavrum, hakikaten bir daktiloya ihtiyacım olsa gazeteye ilân verir miydim hiç !..

HAFTANIN SEÇME KARİKATÜRLERİ

Şîr-i hurşid — Aşağı kessem sakal, yukarı kessem bıyık !..

— Cumhuriyet —

A. K. BAYAZIT HAZİN GAZETE